KIESRAAD

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. de minister, mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

KIESRAAD

Datum
21 januari 2021

Ons kenmerk
2021-0000045437

Inlichtingen
P.J. Young

Uw kenmerk

Blad
1 van 2

Bezoekadres
Zurichtoren, 14 etage
Muzenstraat 85
2511 WB Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.kiesraad.nl

E-mailadres
kiesraad@kiesraad.nl

Onderwerp
Controletellingen Tweede Kamerverkiezing 17 maart 2021

Geachte mevrouw Ollongren,

In uw brief van 30 november 2020 verzocht u de Kiesraad en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om gezamenlijk een voorstel te doen voor een controle op de optellingen van OSV2020. Hierbij treft u het voorstel van de Kiesraad en de VNG aan.

<u>Voorstel controletellingen op de optellingen van OSV2020</u>
De controletellingen hebben tot doel vast te stellen dat de optellingen in OSV 2020 correct zijn verlopen. Deze optellingen behelzen het totaliseren van de lijsttotalen van de stembureaus tot het gemeentelijke totaal, het totaliseren van gemeentelijke lijsttotalen tot het kieskringtotaal en het totaliseren van de kieskringtotalen tot het landelijk totaal.

De controles vinden op de volgende wijze plaats. De Kiesraad trekt voor elke gemeente apart een steekproef van drie lijsten die gecontroleerd moeten worden. Op deze wijze is een grote variatie van de te onderzoeken lijsten gegarandeerd. De omvang van de steekproef is bepaald op grond van een onderzoek door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het onderzoek is als bijlage toegevoegd.

Elke gemeente voert de lijsttotalen van de getrokken lijsten van alle stembureaus in een spreadsheet in, totaliseert de lijsten en vergelijkt ze vervolgens met de optellingen uit OSV2020. Van de uitkomst wordt een verslag opgemaakt volgens een nader door de Kiesraad op te stellen controle-protocol. Daarin staat onder andere hoe de controles uitgevoerd moeten worden, een beschrijving van wat onverklaarbare verschillen zijn, welke stappen in het geval van het constateren van onverklaarbare verschillen moeten worden genomen en een model waarin verslag van de bevindingen wordt gedaan. Dat verslag wordt opgestuurd naar de Kiesraad en door de gemeenten gepubliceerd op hun website. De Kiesraad

verstrekt tevens een voorbeeld van een spreadsheet aan de hand waarvan de gemeenten hun eigen spreadsheet inrichten.

Op dezelfde wijze als de gemeenten voeren de hoofdstembureaus controles uit op de gemeentelijke lijsttotalen en de Kiesraad op de lijsttotalen van de kieskringen. Bij deze controles worden geen steekproeven getrokken, maar worden alle lijsten gecontroleerd. De hoofdstembureaus Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zijn hiervan uitgezonderd, omdat zij uit een gemeente bestaan. Zij kunnen volstaan met de controles die gericht zijn op de optellingen tot het gemeentelijk totaal.

Indien er in een gemeente tussen de controletelling en de optelling van OSV2020 een onverklaarbaar verschil optreedt in een of verschillende stembureaus dan dient een onderzoek naar de oorzaak te worden ingesteld. Ook wordt nagegaan of bij de lijsten die niet in de steekproef zitten zich eveneens onverklaarbare verschillen voordoen. Indien voorzien wordt dat het onderzoek naar de onverklaarbare verschillen tussen de controletelling en de optelling van OSV2020 met het oog op het vaststellen van de uitslag te veel tijd zal vergen, dan kan in de betreffende gemeente worden teruggevallen op een handmatige optelling van de processen-verbaal van de stembureaus. Dit kan tot gevolg hebben dat de verkiezingsuitslag niet tijdig kan worden vastgesteld.

Het is de verwachting dat voor eventuele verschillen snel een verklaring kan worden gevonden. Een voorbeeld van een verklaarbaar verschil is wanneer een stembureau de stemmen die op de kandidaten van een lijst zijn uitgebracht verkeerd in het proces-verbaal heeft opgeteld. Bij invoer van de kandidaatsstemmen in OSV2020 wordt dit verschil inzichtelijk. Wanneer het lijsttotaal van het proces-verbaal vervolgens in de spreadsheet van de controletelling wordt ingevoerd, ontstaat er dus een verschil tussen de telling van OSV2020 en de controletelling. De telling van OSV2020 is in dat geval correct. Dit is een verklaarbaar verschil dat voor een ieder transparant wordt gemaakt doordat de gemeente er melding van maakt in het verslag, maar waarop geen vervolgstappen nodig zijn.

De uitvoering van de controles vindt aansluitend plaats op de invoer van de uitslagen in OSV2020. Voor de controletellingen van de gemeenten betekent dit dat uiterlijk vrijdagmiddag 19 maart 12:00 uur de Kiesraad in het bezit dient te zijn van de verslagen van de controletellingen. De hoofdstembureaus zenden hun verslag gelijktijdig met hun proces-verbaal naar de Kiesraad.

De Kiesraad stuurt in de tweede helft van februari elke gemeente het controle-protocol en de voorbeeldspreadsheet. Tevens verstrekt de Kiesraad alle gemeenten een opgave van de drie lijsten die gecontroleerd moeten worden. Dit gebeurt als extra waarborg twee dagen voor de verkiezingen.

Hoogachtend,

DE KIESRAAD
Voor deze,

drs. W.J. Kuijken
voorzitter

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

P.W. Jeroense
plaatsvervangend algemeen directeur